

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2023. május 4.*

„Előzetes döntéshozatal – 2011/7/EU irányelv – A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépés – 6. cikk – A hitelezőnél felmerülő behajtási költségek megtérítésére szolgáló, legalább 40 eurós átalányösszeg – Fizetési késedelmek az egymást követő teljesítéseket előíró szerződések tekintetében – Minden egyes fizetési késedelemért járó átalány-kártérítés – Az uniós jog teljes érvényesülésének biztosítására vonatkozó kötelezettség – Az uniós joggal összhangban történő értelmezés kötelezettsége – A nemzeti magánjog általános elvei”

A C-78/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Vrchní soud v Praze (prágai felsőbíróság, Cseh Köztársaság) a Bírósághoz 2022. február 7-én érkezett, 2022. január 24-i határozatával terjesztett elő

az **ALD Automotive s.r. o.**

és

DY, a GEDEM-STAV a.s. felszámolója

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: M. Safjan tanácselnök, N. Piçarra (előadó) és N. Jääskinen bírák,

főtanácsnok: A. Rantos,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az ALD Automotive s.r. o. képviseletében J. Melkus advokát,
- a cseh kormány képviseletében A. Edelmannová, M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: cseh.

– az Európai Bizottság képviselőjében G. Gattinara és P. Ondrůšek, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L. 48., 1. o.; helyesbítések: HL 2012. L. 233., 3. o.; HL 2015. L. 218., 82. o.) 6. cikke (1) bekezdésének értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet az ALD Automotive s.r. o. (a továbbiakban: ALD) és a GEDEM-STAV a.s. (a továbbiakban: Gedom) felszámolójaként eljáró DY között, az ALD által a Gedommal kötött öt – egymást követő teljesítéseket előíró – szerződéssel kapcsolatos fizetési késedelmek következtében az ALD részéről felmerült behajtási költségek átalányösszegben történő megtérítése iránti kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2011/7 irányelv (3) és (19) preambulumbekkezdése kimondja:
„(3) A gazdasági szereplők vagy a gazdasági szereplők és hatóságok közötti kereskedelmi ügyletekben a fizetésre gyakran csak a szerződésben szereplő vagy az általános szerződési feltételekben megállapított határidőt követően kerül sor. Annak ellenére, hogy az árukat átadták, illetve a szolgáltatásokat teljesítették, számos vonatkozó számlát csak jóval a határidő után egyenlítenek ki. A késedelmes fizetés hátrányosan érinti a vállalkozások likviditását, és bonyolultabbá teszi pénzügyi gazdálkodásukat. Versenyképességüket és nyereségességüket is érinti, ha a hitelezőnek a késedelmes fizetés miatt külső finanszírozást kell igénybe vennie. [...]”
[...]
- (19) A késedelmes fizetés előnytelenné tétele érdekében a késedelmes fizetés következtében felmerült behajtási költségeikért a hitelezőknek nyújtott méltányos kártérítést kell biztosítani. A behajtási költségeiknek a késedelmes fizetés következtében felmerülő adminisztratív költségek megtérítését, valamint a felmerülő belső költségeikért fizetendő kártérítést is fedezniük kell, amelynek érdekében ennek ezen irányelvnek egy rögzített minimumösszeget kell meghatározni, amelyhez a késedelmi kamatot hozzá kell adni. Egy rögzített összegű kártérítés a behajtáshoz kapcsolódó adminisztratív és belső költségek korlátozására irányul. [...]”

4 Ezen irányelv „Tárgy és hatály” című 1. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) Ezen irányelv célja a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépés a belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében, ily módon ösztönözve a vállalkozások, különösen pedig a [kis- és középvállalkozások (kkv)] versenyképességét.

(2) Ez az irányelv a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítéseként teljesített valamennyi fizetésre vonatkozik.”

5 Az említett irányelv 2. cikke értelmében:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

1. »kereskedelmi ügyletek«: vállalkozások, illetve vállalkozások és hatóságok között lebonyolított olyan ügyletek, amelyek tárgya fizetés ellenében áruk adásvétele vagy szolgáltatások nyújtása;

[...]

4. »késedelmes fizetés«: a szerződéses vagy törvényes fizetési határidőn belül nem teljesített fizetés, és ha a 3. cikk (1) bekezdésében vagy a 4. cikk (1) bekezdésében megállapított feltételek teljesülnek;

[...]

8. »esedékes összeg«: a szerződéses vagy törvényes fizetési határidőn belül kifizetendő tőkeösszeg, amely magában foglalja a számlában vagy az azzal egyenértékű fizetési felhívásban meghatározott alkalmazandó adókat, vámokat, illetékeket és díjakat;

[...]”

6 Ugyanezen irányelv „Vállalkozások közötti ügyletek” című 3. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A tagállamok biztosítják, hogy a vállalkozások között lebonyolított ügyletekben a hitelező külön fizetési felszólítás nélkül legyen jogosult késedelmi kamatra, amennyiben teljesülnek az alábbi feltételek:

a) a hitelező teljesítette szerződéses és jogszabályi kötelezettségeit; és

b) a hitelező nem kapta kézhez időben az esedékes összeget, kivéve, ha az adós nem felel a késedelemért.”

7 A 2011/7 irányelvnek „A behajtási költségek megtérítése” című 6. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben kereskedelmi ügyletekben a 3. vagy a 4. cikkel összhangban késedelmi kamat válik esedékessé, a hitelező jogosult az adóstól legalább 40 [euró] összegű átalány megfizetését követelni.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett átalányösszeg külön fizetési felszólítás nélkül, a hitelező számára felmerült behajtási költségeikért kártérítésként váljon esedékessé.

(3) A hitelező az (1) bekezdésben említett átalányösszegeken felül jogosult megfelelő kártérítésre az adós késedelmes fizetése következtében felmerült és az átalányösszeget meghaladó összes fennmaradó behajtási költsége miatt. E költségek közé tartozhatnak többek között az ügyvéd vagy behajtással foglalkozó cég megbízása miatt felmerülő költségek.”

- 8 Az említett irányelv „Tisztességtelen szerződési feltételek és gyakorlatok” című 7. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„A tagállamok rendelkeznek arról, hogy a szerződéses vagy a gyakorlatban alkalmazott, a fizetési határnapra vagy határidőre, a késedelmi kamatlábra vagy a behajtási költségek megtérítésére vonatkozó feltétel ne legyen végrehajtható, vagy arra hivatkozással kártérítési igényt lehessen támasztani, amennyiben ez a hitelező számára súlyosan hátrányos.

Annak megállapításakor, hogy valamely szerződéses feltétel vagy gyakorlat az első albekezdés értelmében súlyosan hátrányos-e a hitelező számára, minden körülményt figyelembe kell venni, ideértve:

[...]

- c) olyan objektív ok fennállását, amely miatt az adós eltért [...] a 6. cikk (1) bekezdésében említett átalányösszegetől.

[...]”

A cseh jog

- 9 A zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (a polgári törvénykönyvről szóló 89/2012. sz. törvény) 2. cikkének (3) bekezdése szerint:

„Jogsabályi rendelkezés értelmezése és alkalmazása nem ütközhet közérkölcsebe, és nem vezethet olyan kegyetlenséghez vagy méltánytalansághoz, amely sérti az emberek általános érzékenységét.”

- 10 A nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěrenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích (a késedelmi kamatok összegének és a követelésbehajtás költségeinek megállapításáról, a végelszámolóknak és a jogi személy ügyviteli szerve bíró által kinevezett tagjainak díjazásáról, valamint bizonyos, a polgári és kereskedelmi hirdetések hivatalos közleményét és a jogi, illetve természetes személyek, vagyongazdálkodói alapok, tényleges tulajdonosokkal kapcsolatos információk nyilvános jegyzékeit érintő kérdéseknek a pontosításáról szóló 351/2013. sz. kormányrendelet; a továbbiakban: 351/2013. sz. rendelet) 3. §-a előírja:

„Amennyiben a vállalkozóknak egymással szemben kölcsönös kötelezettségeik vannak, vagy amennyiben a vállalkozó és a közbeszerzési jog szerinti ajánlatkérő szerv közötti kölcsönös kötelezettség tárgya az ajánlatkérő szerv javára fizetés ellenében teljesítendő termékértékesítésre vagy

szolgáltatásnyújtásra vonatkozó kötelezettség, az egyes követelések behajtásához kapcsolódó költségek minimális összege 1200 [cseh korona (CZK) (hozzávetőleg 50 euró)].”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 11 Az ALD és a Gedem, cseh jog szerint létrejött társaságok öt szerződést kötöttek ingó dolgok bérbeadása tárgyában (a továbbiakban: az alapügyben szóban forgó szerződések). Az e szerződésekre alkalmazandó általános feltételek értelmében az ALD-nek külön számlákat kellett kibocsátania az e szerződések teljesítése során a Gedem részére nyújtott szolgáltatások ellenértékéért fizetendő összegekről. A Gedemnek ezen összegeket a számlákon feltüntetett esedékességkor kellett megfizetnie.
- 12 A Gedem azonban nem fizetett meg a rögzített határidőkön belül – a 2016. április 27. és 2016. szeptember 30. közötti időszak tekintetében – az alapügyben szóban forgó szerződések címén járó 25 összeget, amelyek összesen 206 799,13 CZK (hozzávetőleg 8750 euró) összegnek feleltek meg.
- 13 2017. április 12-i végzésével a Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (Pardubicében eljáró Hradec Králové-i regionális bíróság, Cseh Köztársaság) megállapította a Gedem fizetéseképtelenségét, elrendelte felszámolását, és DY-t jelölte ki e társaság felszámolójának.
- 14 Ezen eljárás keretében az ALD a követelés késedelmi kamatokkal növelt összegének megfizetését, valamint behajtási költségek címén a 351/2013. sz. rendelet 3. cikke alapján az alapügyben szóban forgó öt szerződés után fizetendő 25 összeg mindegyike után 1200 CZK átalányösszeg, azaz összesen 30 000 CZK (hozzávetőleg 1250 euró) összeg megfizetését kérte.
- 15 A DY által ezen átalányösszeg megfizetése ellen benyújtott ellentmondást követően az ALD keresetet indított a Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (Pardubicében eljáró Hradec Králové-i regionális bíróság) előtt annak megállapítása iránt, hogy az alapügyben szóban forgó öt szerződés alapján esedékes 25 összeg mindegyike tekintetében jogosult a felmerült behajtási költségek átalányösszegben történő megtérítésére.
- 16 2018. május 28-i ítéletével e bíróság részben helyt adott az ALD kérelmének, és az öt szerződés mindegyikéből eredő követelések behajtási költségei tekintetében 1200 CZK összegű átalány-kártérítést, azaz összesen 6000 CZK-t (hozzávetőleg 250 euró) ítélt meg, ezt meghaladó részében pedig a keresetet elutasította.
- 17 Az ALD fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bíróság, a Vrchní soud v Praze (prágai felsőbbbíróság, Cseh Köztársaság) előtt, amely a fenti ítéletet helyben hagyta. E bíróság úgy ítélte meg, hogy a jelen ügyben a behajtási költségekért fizetendő átalány-kártérítés az öt szerződés mindegyike tekintetében csak egyszer jár, az esedékességkor nem teljesített kifizetések számától függetlenül.
- 18 Az ALD ezen ítéletekkel szemben jogorvoslati kérelmet nyújtott be az Ústavní soudhoz (alkotmánybíróság, Cseh Köztársaság), amely 2020. november 24-i ítéletével hatályon kívül helyezte a Vrchní soud v Praze (prágai felsőbbbíróság) ítéletét, az ügyet visszautalta az utóbbi elé, és e jogorvoslati kérelmet ezt meghaladó részében elutasította. Az Ústavní soud (alkotmánybíróság) úgy ítélte meg, hogy a kérdést előterjesztő bíróság – mivel nem vizsgálta meg annak szükségességét, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal céljából kérdést

terjesszenek a Bíróság elé, noha az ALD hivatkozott arra, hogy a nemzeti szabályozást az uniós joggal összhangban kell értelmezni – megsértette e társaság tisztességes eljáráshoz való jogát, amelyet a cseh alkotmány biztosít.

- 19 Mivel az alapügyben szóban forgó szerződések egymást követő díjfizetésekről rendelkeznek, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a 2011/7 irányelv céljának eléréséhez a hitelezőnek az egyazon szerződés teljesítése keretében bekövetkező minden egyes fizetési késedelem után meg kell-e kapnia az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében előírt átalányösszeget, ideértve azt az esetet is, amikor a határidőig nem teljesített kifizetések csekély összegre vagy akár a fenti átalányösszegnél alacsonyabb összegekre vonatkoznak, vagy elegendő, ha e hitelező az e szerződés teljesítése során bekövetkező valamennyi fizetési késedelemért egyetlen átalányösszegben részesül. E bíróság arra is választ vár, hogy a nemzeti bíróság elutasíthatja-e az első értelmezésre alapított keresetet abban az esetben, ha e kérelem „jó erkölcsbe ütközik (a [89/2012. sz. törvény] 2. §-nak (3) bekezdése)”.
- 20 E körülmények között a Vrchní soud v Praze (prágai felsőbíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Milyen feltételeknek kell teljesülniük ahhoz, hogy [a 2011/7 irányelv] 6. cikkének (1) bekezdésében említett, legalább 40 euró összegű átalányra vonatkozó követelés az ismétlődő vagy folyamatos teljesítésre irányuló szerződések esetében fennálljon?
- 2) A tagállamok bíróságai a magánjog általános elveinek alkalmazására hivatkozva megtagadhatják-e [a 2011/7] irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében említett követelés elismerését?
- 3) A második kérdésre adott igenlő válasz esetén milyen feltételeknek kell teljesülniük ahhoz, hogy a tagállamok bíróságai megtagadhassák [a 2011/7] irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében említett követelés összegének elismerését?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 21 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2011/7/EU irányelv 3. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben egyazon szerződés időszakos fizetéseket ír elő, amelyek mindegyikét meghatározott határidőn belül kell teljesíteni, a fenti 6. cikk (1) bekezdésében előírt legalább 40 eurós átalányösszeg – a hitelező behajtási költségeinek megtérítése címén – minden egyes késedelmes fizetés után megfizetendő, vagy ezen átalányösszeg egyetlen szerződés teljesítése keretében csak egyszer fizetendő, a fenti határidőben nem teljesített fizetések számától függetlenül.
- 22 Először is, a 2011/7 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy amennyiben a 2. cikkének 1. pontja értelmében vett kereskedelmi ügyletekben késedelmi kamat válik esedékessé, a hitelező jogosult az adóstól legalább 40 EUR összegű átalány megfizetését követelni. Ezenkívül e 6. cikk (2) bekezdése annak biztosítására kötelezi a tagállamokat, hogy ez a minimális átalányösszeg automatikusan, az adósnak küldött fizetési felszólítás hiányában is, a hitelező részéről felmerült behajtási költségeikért kártérítésként váljon

- esedékessé. Végül az említett 6. cikk (3) bekezdése elismeri a hitelező azon jogát, hogy a legalább 40 eurós átalányösszeget felül az adós késedelmes fizetése következtében felmerült és az átalányösszeget meghaladó összes behajtási költsége tekintetében megfelelő kártérítést követeljen.
- 23 A „késedelmes fizetés” fogalmát, amely alapját képezi a hitelező azon jogosultságának, hogy ne csak késedelmi kamatokot követeljen az adóstól a 2011/7 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése alapján, hanem ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében egy legalább 40 eurós átalányösszeget is, az említett irányelv 2. cikkének 4. pontja úgy határozza meg mint a szerződéses vagy törvényes fizetési határidőn belül nem teljesített fizetést. Mivel ugyanezen irányelv az 1. cikke (2) bekezdésének megfelelően kiterjed „a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítéseként teljesített valamennyi fizetésre”, a „késedelmes fizetés” e fogalma minden egyes egyedileg figyelembe vett kereskedelmi ügyletre alkalmazandó (2022. december 1-jei DOMUS-Software ítélet, C-370/21, EU:C:2022:947, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 24 Másodszor, a 2011/7 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése úgy határozza meg a 40 eurós minimális átalányösszeg esedékességének feltételeit, hogy a vállalkozások közötti kereskedelmi ügyletek tekintetében ezen irányelv 3. cikkére hivatkozik. E cikk (1) bekezdése értelmében a tagállamok biztosítják, hogy e kereskedelmi ügyletekben azon hitelező, aki teljesítette a kötelezettségeit és nem kapta kézhez időben az esedékes összeget, fizetési felszólítás nélkül legyen jogosult a késedelmes fizetés utáni késedelmi kamatra, kivéve ha az adós nem felel a késedelemért (2022. december 1-jei DOMUS-Software ítélet, C-370/21, EU:C:2022:947, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 25 A fentiekből következik, hogy a 2011/7 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében előírt, késedelmi kamatok követeléséhez való joghoz hasonlóan az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szerinti minimális átalányösszeghez való jog, amely szintén a fenti irányelv 2. cikkének 4. pontja értelmében vett „késedelmes fizetés” miatt keletkezik, az egyedileg figyelembe vett „kereskedelmi ügyletekhez” kapcsolódik. E kamatok, akárcsak ezen átalányösszeg, automatikusan esedékessé válnak az ugyanezen irányelv 3. cikkének (3)–(5) bekezdésében előírt fizetési határidő lejártakor, feltéve hogy az e cikk (1) bekezdésében foglalt feltételek teljesülnek (2022. december 1-jei DOMUS-Software ítélet, C-370/21, EU:C:2022:947, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 A 2011/7 irányelv 6. cikkének (1) és (2) bekezdését tehát úgy kell értelmezni, hogy jár a 40 eurós minimális átalányösszeg a behajtási költségek megtérítése címén azon hitelező részére, aki a kereskedelmi ügylet ellenértékeként esedékességkor ki nem fizetett, számlával vagy azzal egyenértékű fizetési felszólítással tanúsított minden egyes kifizetés tekintetében teljesítette kötelezettségeit, ideértve azt az esetet is, ha az egyazon szerződés keretében teljesített több időszakos kifizetés késedelmes, kivéve ha az adós nem felelős a késedelemért (2022. december 1-jei DOMUS-Software ítélet, C-370/21, EU:C:2022:947, 24–26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 27 Harmadszor, a 2011/7 irányelv 6. cikkének ezen értelmezését az irányelv célja is megerősíti. Ezen irányelv 1. cikkének a (3) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdéséből ugyanis az következik, hogy az irányelv célja nem csupán az, hogy visszaszorítsa a késedelmes fizetéseket annak elkerülésével, hogy azok ilyen helyzetben az alacsony vagy fel nem számított késedelmi kamatok miatt pénzügyi szempontból az adós számára vonzóak legyenek, hanem az is, hogy hatékony védelmet biztosítson a hitelező számára a késedelmes fizetéssel szemben, biztosítva számára az általa viselt behajtási költségek lehető legteljesebb mértékű megtérítését. E tekintetben

- az említett irányelv (19) preambulumbekzdése kimondja, hogy egyrészt a behajtási költségeknek az adminisztratív költségek megtérítését, valamint a felmerülő belső költségekért fizetendő kártérítést is fedezniük kell, másrészt pedig az átalányösszeggel történő kártérítésnek a behajtáshoz kapcsolódó adminisztratív és belső költségek csökkentésére kell irányulnia (2022. december 1-jei DOMUS-Software ítélet, C-370/21, EU:C:2022:947, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 28 Az a tény tehát, hogy az adós egyazon szerződés teljesítése keretében az időszakos fizetések tekintetében több késedelmes fizetést halmoz fel, nem járhat azzal a hatással, hogy az egyes késedelmes fizetések esetén felmerülő behajtási költségek megtérítése címén fizetendő minimális átalányösszeg egyetlen átalányösszegre csökken. E csökkentés megfosztaná hatékony érvényesülésétől a 2011/7 irányelv 6. cikkét, amelynek célja – amint azt ezen ítélet előző pontja hangsúlyozza – nem csupán az e késedelmes fizetések visszaszorítása, hanem az is, hogy „a hitelező számára [a] felmerült behajtási költségekért” kártérítést nyújtson, mivel e költségek azon fizetések és azon összegek számával arányosan nőnek, amelyeket az adós nem fizet ki az esedékességkor. Az említett csökkentés továbbá azt jelentené, hogy az adós számára eltérést biztosítanak az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdésétől, ami mentesítené őt az azon kötelezettségéből eredő pénzügyi terhek egy része alól, hogy minden egyes határidőben nem teljesített fizetés után megfizesse a 40 eurós átalányösszeget, anélkül hogy ezen eltérést az említett irányelv 7. cikke (1) bekezdése második albekezdésének c) pontja értelmében vett „objektív ok” igazolná (lásd ebben az értelemben: 2022. december 1-jei DOMUS-Software ítélet, C-370/21, EU:C:2022:947, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 Írásbeli észrevételeiben a cseh kormány mindazonáltal arra hivatkozik, hogy több átalányösszegnek a hitelező általi halmozása abban az esetben, ha egyazon szerződésből eredő több időszakos kifizetés is késedelmes, ellentétes a 2011/7 irányelv 6. cikke (3) bekezdésének céljával, amely arra irányul, hogy méltányos kártérítést nyújtson az e hitelezőnél ténylegesen felmerült költségekért, és ezáltal visszatartsa a késedelmes fizetéstől. E kormány szerint az ilyen halmozás ahhoz vezet, hogy a hitelezőnek az ugyanazon szerződésből eredő több követelés egyetlen adóstól való behajtása esetén felmerült teljes költség tekintetében olyan átalánykártérítést nyújtanak, amely meghaladja a ténylegesen felmerült és a behajtáshoz kapcsolódó adminisztratív és belső költségeket. Márpedig az e rendelkezésben előírt, átalányösszegben nyújtott kártérítés célja, hogy tükrözze a hitelezőnél ténylegesen felmerült költségeket, és az nem büntető jellegű.
- 30 E tekintetben a Bíróság már pontosította, hogy a 2011/7 irányelv 6. cikkének (3) bekezdésében előírt, „az adós késedelmes fizetése következtében felmerült és az átalányösszeget meghaladó összes fennmaradó behajtási költsége miatt” „megfelelő” kártérítéshez való jog ugyanis bármely olyan behajtási költségre vonatkozik, amely meghaladja azon 40 euró minimális átalányösszeget, amelyre a hitelező ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében automatikusan jogosult, amennyiben különösen az említett irányelv 3. cikkének megfelelően a kereskedelmi ügylet után késedelmi kamatot kell fizetni. Az ilyen kártérítés tehát nem fedezheti sem e költségeknek azt a részét, amelyet már a 40 eurós minimális átalányösszeg fedez, sem pedig az ügy összes körülményére tekintettel túlzottnak tűnő költségeket (2022. október 20-i BFF Finance Iberia ítélet, C-585/20, EU:C:2022:806, 39. pont).
- 31 Ebből következik, hogy a 2011/7 irányelv 6. cikkének (3) bekezdésére nem lehet hivatkozni a hitelező azon jogának korlátozása céljából, hogy az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében előírt átalányösszeget megkapja. A jelen ítélet előző pontjában meghatározott keretek között azonban figyelembe lehet venni azt a tényt, hogy a kereskedelmi ügyletekért járó azon díjazások, amelyeket az adós az esedékességkor nem fizetett meg, egységes követelés tárgyát képezték,

annak értékelése céljából, hogy az adós késedelmes fizetése következtében felmerült egyéb behajtási költségek megtérítése észszerű-e (2022. október 20-i BFF Finance Iberia ítélet, C-585/20, EU:C:2022:806, 40. pont).

- 32 A fentiekre tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben egyazon szerződés időszakos fizetéseket ír elő, amelyek mindegyikét meghatározott határidőn belül kell teljesíteni, a fenti 6. cikk (1) bekezdésében előírt legalább 40 eurós átalányösszeg – a hitelező behajtási költségeinek megtérítése címén – minden egyes késedelmes fizetés után megfizetendő.

A második kérdésről

- 33 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2011/7 irányelv 6. cikkének (3) bekezdésével és 7. cikke (1) bekezdése második albekezdésének c) pontjával együttesen értelmezett 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a nemzeti bíróság a nemzeti magánjog általános elvei alapján nem ítéli meg vagy csökkenti az utóbbi rendelkezésben előírt átalányösszeget abban az esetben, ha az egyazon szerződés teljesítése keretében bekövetkező fizetési késedelmek többek között csekély, vagy akár az ezen átalányösszegnél alacsonyabb összegeket érintenek.

Az elfogadhatóságról

- 34 Az Európai Bizottság kétségeit fejezi ki a második kérdés elfogadhatóságát illetően, mivel az abban felvetett probléma álláspontja szerint hipotetikus jellegű. Az alapügyben ugyanis a főkövetelés teljes összege jóval magasabb, mint a 351/2013 rendelet 3. cikke alapján kért átalánykártérítés teljes összege, amely cikk a 2011/7 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését ülteti át a nemzeti jogba.
- 35 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság kizárólagos feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szükségességét az ügydöntő határozat meghozatalához, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, ha a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2022. december 8-i Google [Állítólagosan valótlan tartalomra mutató linkek törlése] ítélet, C-460/20, EU:C:2022:962, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2022. december 8-i Google [Állítólagosan valótlan tartalomra mutató linkek törlése] ítélet, C-460/20, EU:C:2022:962, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 37 Kétségtelen, hogy a jelen ügyben, amint azt a Bizottság megjegyzi, a főkövetelés teljes összege magasabb, mint a kért átalány-kártérítés teljes összege. Ebből azonban nem következik, hogy az előterjesztett kérdés hipotetikus jellegű. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő,

erre vonatkozó kifejezett utalás hiányában ugyanis nem zárható ki, hogy az alapügyben szóban forgó 25 kifizetés közül, amelyeket nem teljesítettek határidőn belül, egyesek csekély összegűek, sőt alacsonyabb összegűek az e rendelet 3. cikkében az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével összhangban meghatározott átalányösszegnél.

38 Következésképpen e kérdést érdemben meg kell vizsgálni.

Az ügy érdeméről

39 Először is emlékeztetni kell arra, hogy az uniós jog elsőbbségének elve megköveteli a nemzeti bíróságoktól különösen azt, hogy az uniós jog valamennyi rendelkezése érvényesülésének biztosítása érdekében a belső jogot a lehető legteljesebb mértékben az uniós jognak megfelelően értelmezzék (1990. november 13-i Marleasing ítélet, C-106/89, EU:C:1990:395, 8. pont; 2022. január 18-i Thelen Technopark Berlin ítélet, C-261/20, EU:C:2022:33, 26. pont).

40 Konkrétabban, a jelen esethez hasonlóan kizárólag magánszemélyek közötti jogvita esetén a valamely irányelv által meghatározott kötelezettségek nemzeti jogba való átültetése érdekében hozott rendelkezések alkalmazásakor azokat az irányelv szövegére és céljára tekintettel kell értelmeznie annak érdekében, hogy az irányelv céljával összhangban lévő megoldáshoz jusson, bizonyos korlátoknak – így különösen a nemzeti jog *contra legem* értelmezése tilalmának – a sérelme nélkül (lásd ebben az értelemben: 2022. január 18-i Thelen Technopark Berlin ítélet, C-261/20, EU:C:2022:33, 27. és 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 A jelen ügyben, noha a kérdést előterjesztő bíróság hivatkozott a nemzeti magánjog általános elveire, köztük arra, amely tiltja valamely jogszabályi rendelkezés jó erkölcsbe ütköző értelmezését és alkalmazását, nem jelezte, hogy ezek az elvek akadályát képezik annak, hogy az alkalmazandó nemzeti jogi rendelkezéseket a 2011/7 irányelv 6. cikkének – az e cikk (3) bekezdésével és ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdése második albekezdésének c) pontjával összefüggésben értelmezett – (1) bekezdésével összhangban értelmezze.

42 E körülmények között annak elismerése, hogy valamely nemzeti bíróság jogosult arra, hogy ne ítélje meg vagy csökkentse a 2011/7 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében említett átalányösszeget, arra adna lehetőséget, hogy eltérjen az e rendelkezés teljes érvényesülésének biztosítására vonatkozó, a Bíróság által a 2022. október 20-i BFF Finance Iberia ítéletben (C-585/20, EU:C:2022:806) és a 2022. december 1-jei DOMUS-Software ítéletben (C-370/21, EU:C:2022:947) értelmezett kötelezettségétől.

43 A fenti indokokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2011/7 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését e cikk (3) bekezdésével és ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdése második albekezdésének c) pontjával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a nemzeti bíróság a nemzeti magánjog általános elvei alapján úgy dönt, hogy nem ítéli meg vagy csökkenti az előbbi rendelkezésben előírt átalányösszeget, ideértve azon eseteket is, amikor az egyazon szerződés teljesítése keretében bekövetkező fizetési késedelmek többek között csekély, vagy akár ezen átalányösszegnél alacsonyabb összegeket érintenek.

A harmadik kérdésről

44 A második kérdésre adott válaszra tekintettel a harmadik kérdésre nem szükséges válaszolni.

A költségekről

- 45 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

amennyiben egyazon szerződés időszakos fizetéseket ír elő, amelyek mindegyikét meghatározott határidőn belül kell teljesíteni, a fenti 6. cikk (1) bekezdésében előírt legalább 40 eurós átalányösszeg – a hitelező behajtási költségeinek megtérítése címén – minden egyes késedelmes fizetés után megfizetendő.

- 2) A 2011/7 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését e cikk (3) bekezdésével és ezen irányelv 7. cikke (1) bekezdése második albekezdésének c) pontjával összefüggésben

a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes, ha a nemzeti bíróság a nemzeti magánjog általános elvei alapján úgy dönt, hogy nem ítéli meg vagy csökkenti az előbbi rendelkezésben előírt átalányösszeget, ideértve azon eseteket is, amikor az egyazon szerződés teljesítése keretében bekövetkező fizetési késedelmek többek között csekély, vagy akár ezen átalányösszeegnél alacsonyabb összegeket érintenek.

Aláírások